

A mohácsi vészt?l Trianon els? revíziójáig

2023 augusztus 30. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Muhi, Mohács, Majtény, Világos, Trianon.

Bár hivatalosan nem tartozik a nemzeti gyásznapok közé, mégis minden érettségizett magyar tudja (na jó, legalábbis elvileg), hogy miért és milyen gyászos nap augusztus 29. Hiszen három év híján fél évezreddel ezel?tt, 1526-ban ezen a napon zajlott le a mohácsi vészként emlegetett nagy csata, amelyben Szulejmán oszmán szultán megsemmisít? vereséget mért a hont – és a keresztény Európát – véd? magyar hadseregre.

Nemzeti mitológiánkban máig él az a toposz, hogy a magyar „a katasztrófák nemzete”, és ennek a szimbolikus f? állomásai: Muhi, Mohács, Majtény, Világos, Trianon. Sokak szerint a trianoni szív- és esztelen ország- és nemzetdarabolás végs? oka éppen a mohácsi katasztrófa volt.

Ami örök szimbóluma, viszonyítási pontja, keserve minden nemzeti érzelm? magyarnak, akit érdekel a múltja, esetleg okulni is szeretne bel?le a történelem az élet tanítómestere szentencia jegyében.

A közelg? kerek évforduló nyilván ismét ráirányítja majd a figyelmet a magyar történelem egyik legjelent?sebb – és egyik legvitatottabb – fordulópontjára. Most azonban csak arra szeretnék utalni, hogy augusztus 29-e Mohácson kívül és túl is különleges, szimbolikus nap történelmünkben. Például öt évvel a sorsdönt? mohácsi csata el?tt, éppen ezen a napon foglalta el Szulejmán a Magyar Királyság déli kapuját, Nándorfehérvárt, melynek h?s véd?i a két korábbi ostrom során, 1440-ben és 1456-ban még sikeresen védték meg a kulcsfontosságú er?sséget. Tizenöt évvel Mohács után, 1541-ben pedig szintén ezen a napon foglalta el – nem ágyúval és karddal, hanem csellel – az ország f?városát, Buda várát.

Így augusztus 29. Szulejmán szerencsenapja lett, nemzetünk számára pedig gyásznap.

Hogy ez aligha volt véletlen egybeesés, arra nézvést Ozsváth Sándor m?vel?déstörténésznek van egy érdekes teóriája: a keresztény kultúrkörben augusztus 29-e Keresztel? Szent János próféta – Jézus el?hírnöke és megkeresztel?je – lefejezésének a napja, és a m?velt Szulejmán ezt jól tudta. Ahogyan az is érdekes, hogy a világhódító szultán valamennyi hadjáratát Szent György napján (vagy a tájékán) indította el az európai (balkáni) gyülekez?helyr?l. K?szeg ostroma 1532-ben szintén augusztus 29-én ért véget, miután a Bécs ellen vonuló Szulejmán nem tudta elfoglalni a magyar várat, s megelégedett azzal, hogy Jurisics Miklós kapitány kit?zte a lófarkas zászlót („Egy az Isten és Mohamed az ? prófétája!” felirattal) a rommá l?tt vár tetejére. Augusztus 29-én 11 órakor a török had elvonult a vár alól, ezért K?szegen a mai napig 11 órakor megkondítják a harangokat.

A tizenöt éves háború alatt, 1602-ben szintén ezen a napon foglalta vissza Hasszán nagyvezír a császáriaktól Székesfehérvárt. Hatodszorra azonban nem hozott szerencsét augusztus 29-e a törököknek, mert 1686-ban – a szimbolikus dátum erejében bízva – e napon hiába kíséreltek meg bejutni Szári Szulejmán nagyvezír felment? csapatai a keresztény szövetséges seregek által június közepe óta ostromolt Budavárba, visszaverték ?ket, a török véd?k pedig sikertelenül próbáltak kitörni. Így

négy nap múlva Buda felszabadult a 145 esztend?s oszmán uralom alól, s e nagy gy?zelmet Európa-szerte Hunyadi János 1456. július 22-i nándorfehérvári diadalához hasonlították.

Kevésbé ismert, hogy augusztus 29. összefügg az október 6-i nemzeti gyásznappal is. Ugyanis 1849-ben ezen a napon döntött úgy a 19. életévét éppen csak betölt? Habsburg Ferenc József császár (akkor még törvénytelen és illegitim magyar király), hogy a magyar szabadságharc politikai és katonai vezet?ivel szemben széles kör? és szigorú megtorlást kell alkalmazni. Mint legf?bb hadúr augusztus 29-i utasításában felhatalmazta a kíméletlen megtorlásra az általa magyarországi f?vezérré kinevezett és teljhatalommal felruházott Haynau táborszernagyot, a halálos ítéletek addigi el?zetes felterjesztésének kötelezettségét eltörölte, s a bosszúszomjas f?vezérnek csak utólag kellett jelentést tenni a császárnak azokról a személyekr?l, akiken a halálbüntetést végrehajtották. Így

noha a megtorlás végrehajtója Haynau lett, annak tényleges elrendel?je és jóváhagyója Ferenc József volt.

Ozsváth Sándor szerint az sem lehetett egészen véletlen, hogy a trianoni szerz?dés 1921. júliusi életbe lépését követ?en a magyar hatóságoknak éppen ezen a napon kellett átadniuk az osztrákoknak az általuk Burgenlandnak elnevezett ?si magyar területet, benne Sopront és környékét is. Ezt azonban megakadályozta a Prónay Pál és Héjjas Iván vezette „rongyosgárdisták” által kirobbantott nyugat-magyarországi felkelés. Jórészt ennek köszönhet?en

Sopron és környéke (nyolc falu) lakói népszavazáson dönthettek a sorsukról, s az 1921. december 14–16-i voksolás eredményeként – a trianoni diktátum els? revíziójával! – visszakerült Magyarországhoz mintegy

háromszáz négyzetkilométer terület ötvenezer lakossal.

Van hát mir?l töprengenünk és megemlékeznünk augusztus 29-én, a „Magyar nép zivataros századaiból”.

Borítókép: Megtalálják II. Lajos király holttestét, a mohácsi csata után (Székely Bertalan festménye) (Forrás: Wikimedia Commons)

Faggyas Sándor

www.magyarnemzet.hu

Ajánló